

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ในอดีตที่ผ่านมา การดำเนินการพัฒนาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชุมชนในเขตภูมิภาค มักจะอยู่ในการดูแลของเทศบาลต่างๆ อย่างไรก็ตาม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการสาธารณะต่างๆ และกฎหมายได้กำหนดให้การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 50 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล”

มาตรา 54 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมือง อาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ”

มาตรา 57 “เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้”

- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 68 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ”

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 “ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (13) การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ”

1.2 วัตถุประสงค์

การจัดทำมาตรฐานสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทอำนาจหน้าที่จัดการบริการด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนดอย่างชัดเจน
2. เพื่อกำหนดกรอบมาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและขั้นพัฒนาในการบริการด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อเป็นคู่มือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนงานกิจกรรมให้ได้มาตรฐานตามตัวชี้วัดที่กำหนด

1.3 ขอบเขตของมาตรฐาน

ขอบเขตของมาตรฐาน ครอบคลุมประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาการจัดการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาด้านการจัดบุคลากร งบประมาณ การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การจัดกิจกรรมในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
2. เกณฑ์มาตรฐานการจัดการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วยมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานรูปแบบการสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มาตรฐานการจัดกิจกรรม มาตรฐานการจัดการด้านบุคลากร มาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และมาตรฐานการประเมินและติดตามผล

1.4 คำนิยาม

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทั่วไป และเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น การเดินเล่น การพักผ่อน การออกกำลังกาย โดยมีการจัดแต่งบริเวณไว้อย่างสวยงาม พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการแก่ประชาชน

สภาพปัญหา หมายถึง ปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

มาตรฐานการจัดการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง ข้อกำหนดมาตรฐานของการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด หมายถึง เกณฑ์ในการจัดบริการด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานรูปแบบการสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง เกณฑ์ในการกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบในการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานการจัดกิจกรรมในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง เกณฑ์ในการจัดกิจกรรมในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานการจัดการด้านบุคลากรของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง เกณฑ์ในการกำหนดบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่างๆ ในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เกณฑ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเข้าร่วม การดูแล และการพัฒนากิจกรรมในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานด้านการประเมินและติดตามผล หมายถึง เกณฑ์ในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการและการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและควรมีในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดบริการแก่ประชาชน

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการยกระดับการให้บริการที่สูงขึ้นหรือก้าวหน้ามากกว่าตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะกระทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

1.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐในด้านนโยบายและอำนาจหน้าที่ในการปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 284 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ”

มาตรา 290 “เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่”